

Comunicat de presă:

Contrabanda asimilată a fost dezincriminată total sau parțial ca urmare a Deciziei Curții Constituționale nr. 176/2022?

CLUJ-NAPOCA, 19 Mai 2022: În data de 5 mai 2022 a fost publicată în Monitorul Oficial Decizia Curții Constituționale nr. 176/2022 prin care s-a constatat că dispozițiile art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României sunt neconstituționale. Înainte de a analiza efectele acestei decizii mult anticipate, se impune să trecem în revistă prevederile art. 270 din Codul vamal care incriminează contrabanda. Astfel:

(1) Introducerea în sau scoaterea din țară, prin orice mijloace, a bunurilor sau mărfurilor, prin alte locuri decât cele stabilite pentru control vamal, constituie infracțiunea de contrabandă și se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Constituie, de asemenea, infracțiune de contrabandă și se pedepsește potrivit alin. (1):

a) introducerea în sau scoaterea din țară prin locurile stabilite pentru controlul vamal, prin sustragere de la controlul vamal, a bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal, dacă valoarea în vamă a bunurilor sau a mărfurilor sustrate este mai mare de 20.000 lei în cazul produselor supuse accizelor și mai mare de 40.000 lei în cazul celorlalte bunuri sau mărfuri;

b) introducerea în sau scoaterea din țară, de două ori în decursul unui an, prin locurile stabilite pentru controlul vamal, prin sustragere de la controlul vamal, a bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal, dacă valoarea în vamă a bunurilor sau a mărfurilor sustrate este mai mică de 20.000 lei în cazul produselor supuse accizelor și mai mică de 40.000 lei în cazul celorlalte bunuri sau mărfuri;

c) înstrăinarea sub orice formă a mărfurilor aflate în tranzit vamal.

(3) Sunt asimilate infracțiunii de contrabandă și se pedepsesc potrivit alin. (1) colectarea, deținerea, producerea, transportul, preluarea, depozitarea, predarea, desfacerea și vânzarea bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal cunoscând că acestea provin din contrabandă sau sunt destinate săvârșirii acesteia.

„Sintetizând, art. 270 alin. (1) incriminează introducerea sau scoaterea din țară a bunurilor de contrabandă prin alte locuri decât cele stabilit pentru control vamal. Apoi, art. 270 alin. (2) incriminează introducerea sau scoaterea din țară a bunurilor de contrabandă prin locurile stabilite pentru controlul vamal, însă impune suplimentar două praguri valorice (20.000 lei în cazul produselor supuse accizelor și 40.000 lei în cazul celorlalte bunuri sau mărfuri) și un prag temporal (săvârșirea faptei de două ori în cursul unui an în cazul faptei prevăzute la lit. b).” explică Georgiana Sas, Avocat Iordăchescu & Asociații.

Iordăchescu & Asociații

E-mail: office@iordachescu-law.ro
www.iordachescu-law.ro

Cluj-Napoca

str. Mărului, Nr. 4, 400090
Tel/Fax: (0040 264) 450 124

București

str. Sevastopol, nr. 17C, sc. A, ap. 8, sector 1,
Telefon/Fax: (+4) 021 311 73 31

Pe de altă parte, art. 270 alin. (3) incriminează o serie de conduite subsecvente infracțiunilor prevăzute de alin. (1) și (2), conduite care privesc bunurile provenite din contrabandă.

„Odată stabilit acest cadru preliminar, urmează să analizăm efectele constatării neconstituționalității art. 270 alin. (3) Cod vama. Apreciem că acest demers este de interes prin prisma faptului că în lumea juridică s-a născut o vie dezbatere cu privire nu doar la potențiala dezincriminare a infracțiunii de contrabandă asimilată ca urmare a publicării Deciziei nr. 176/2022, dar și cu privire la determinarea tipului de dezincriminare – totală sau parțială.” continuă Av. Georgiana Sas.

Opinia potrivit căreia decizia analizată atrage doar dezincriminarea parțială s-a cristalizat cel mai probabil raportat la considerentele instanței de contencios constituțional în cuprinsul cărora s-a precizat necesitatea reglementării unor praguri valorice sau temporale, fiind amintite inclusiv dispozițiile art. 270 alin. (2) Cod vama, care conțin astfel de limitări. Prin urmare, unele voci au apreciat că prin publicarea Deciziei Curții Constituționale nr. 176/2022 a operat o dezincriminare parțială a infracțiunii de contrabandă asimilată în limitele pragurilor valorice și temporale prevăzute de art. 270 alin. (2) Codul vama. Apreciem însă că această optică nu reprezintă voința instanței de contencios constituțional, fiind de fapt vorba despre dezincriminarea totală a infracțiunii prevăzute de art. 270 alin. (3) Cod vama.

Principalul argument în acest sens pornește chiar de la conținutul dispozitivului deciziei, care prevede în termeni neechivoci faptul că „dispozițiile art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006 privind Codul vama al României sunt neconstituționale”. Dimpotrivă, dacă efectul scontat era numai dezincriminarea parțială, Curtea s-ar fi pronunțat cel mai probabil în acest sens și în dispozitiv, afirmând, de exemplu, că dispozițiile art. 270 alin. (3) din Codul vama sunt neconstituționale în măsura în care nu permit aplicarea pragurilor valorice prevăzute de art. 270 alin. (2).

De altfel, instanța de contencios constituțional nu a ezitat să expliciteze limitele neconstituționalității unei norme în cuprinsul dispozitivului. Relevantă în acest sens este Decizia nr. 405/2016 prin care s-a statuat că dispozițiile art. 246 din Codul penal din 1969 și ale art. 297 alin. (1) din Codul penal sunt constituționale în măsura în care prin sintagma „îndeplinește în mod defectuos” din cuprinsul acestora se înțelege „îndeplinește prin încălcarea legii”.

Totodată, deși este adevărat că în considerentele Deciziei nr. 176/2022 este amintită de mai multe ori necesitatea reglementării unor praguri valorice/temporale în conținutul incriminării contrabandei asimilate, apreciem că aceste trimiteri sunt exemplificative și nu imperative.

De pildă, la par. 30 Curtea a făcut o paralelă între contrabanda prevăzută de art. 270 alin. (3) și infracțiunile de tănuire și favorizarea infractorului, toate aceste infracțiuni împrumutând din caracterul faptelor din care provine bunul/folosul/produsul infracțional. Dat fiind acest raport, infracțiunea subsecventă împrumută pericolul social al faptei principale, dar nu poate fi niciodată superior pericolului social al acesteia din urmă. Ducând mai departe acest raționament, Curtea a considerat că prevederea aceluiași limite de pedeapsă atât pentru infracțiunea prevăzută de art. 270 alin. (3), cât și pentru fapta principală de contrabandă, alături de neinstituirea unui prag valoric sau temporal, atribuie contrabandei asimilate un pericol social mai mare decât cel aferent faptei principale de contrabandă.

Apoi, la par. 32 Curtea afirmă că „art. 270 alin. (3) - prin faptul că nu reglementează un prag valoric/temporal cât privește faptele asimilate contrabandei și prin nesocotirea principiului ultima ratio în materie penală, aduc atingere principiului constituțional al statului de drept” și că „având în vedere că fapta săvârșită în condițiile art. 270 alin. (3) este o infracțiune asimilată, derivată, corelativă și, cu privire la majoritatea acțiunilor/operațiunilor ce constituie elementul material al infracțiunii, este o infracțiune subsecventă infracțiunilor prevăzute la art. 270 alin. (1) și (2) lit. a), b) și c), reglementarea unor limite valorice similare celor stabilite în conținutul acestor din urmă texte de lege este necesară pentru o justă individualizare a pedepsei”.

„Apreciem că aceste considerente nu sunt formulate într-o manieră suficient de precisă încât să permită o interpretare în sensul dezincriminării parțiale a contrabandei asimilate, după cum valoarea bunurilor se încadrează în pragurile valorice reglementate de art. 270 alin. (2) lit. a) și b). Un atare scenariu ar fi fost eventual posibil numai în măsura în care Curtea amintea expres în considerente necesitatea preluării limitelor valorice și temporale prevăzute de art. 270 alin. (2) lit. a) și b) în conținutul art. 270 alin. (3). Oricum, dacă acest raționament ar avea logică în contextul săvârșirii contrabandei asimilate cu bunuri provenite din infracțiunea prevăzută de art. 270 alin. (2), nu același lucru poate fi spus despre contrabanda asimilată săvârșită în raport de art. 270 alin. (1), care nu prevede niciun prag valoric sau temporal, aspect subliniat inclusiv de Curtea Constituțională. Simplu spus, considerentele arată demonstrativ cum ar putea sau cum ar fi trebuit să fie incriminată contrabanda asimilată pentru a putea fi compatibilă cu prevederile constituționale, dar nu trasează limitele unei noi incriminări.” este de părere Av. Georgiana Sas.

Un ultim aspect care prezintă interes din perspectiva publicării Deciziei nr. 176/2022 este reprezentat de momentul de la care începe să producă efecte. Art. 147 alin. (1) din Constituție prevede că „Dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.”. Dacă lucrurile sunt clare în ceea ce privește soarta dispozițiilor neconstituționale după trecerea celor 45 de zile, nu același lucru poate fi spus despre aplicabilitatea lor pe parcursul acestui termen, când sunt suspendate de drept.

Problema a fost tranșată tot de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 651/2018, când s-a afirmat că: „decizia Curții Constituționale prin care este constatată neconstituționalitatea unei norme de incriminare face ca, de la data publicării sale, fapta incriminată și considerată anterior socialmente periculoasă să nu mai existe, adică produce efecte similare unei legi de dezincriminare”. Ca atare, Decizia nr. 176/2022 produce efecte de la momentul publicării ei în Monitorul Oficial în data de 5 mai 2022, efecte care presupun că încetează executarea pedepselor, a măsurilor educative și a măsurilor de siguranță, precum și toate consecințele penale ale hotărârilor judecătorești privitoare la art. 270 alin. (3) Cod vama. Aceste efecte se vor produce pentru toate faptele subsumate acestei norme săvârșite până la intervenția legislativă de punere în acord a prevederilor neconstituționale cu dispozițiile Constituției.

Iordăchescu & Asociații

E-mail: office@iordachescu-law.ro
www.iordachescu-law.ro

Cluj-Napoca

str. Mărului, Nr. 4, 400090
Tel/Fax: (0040 264) 450 124

București

str. Sevastopol, nr. 17C, sc. A, ap. 8, sector 1,
Telefon/Fax: (+4) 021 311 73 31

„Având în vedere numărul considerabil de dosare penale care au ca obiect infracțiunea de contrabandă asimilată, amploarea urmărilor acestei decizii nu este deloc neglijabilă. Rămâne de văzut modul în care se va consolida practica judiciară în această materie, dar și conținutul pe care îl va avea norma după intervenția legislativă, dacă va fi cazul.” încheie Av. Georgiana Sas.

Iordăchescu & Asociații

E-mail: office@iordachescu-law.ro
www.iordachescu-law.ro

Cluj-Napoca

str. Mărului, Nr. 4, 400090
Tel/Fax: (0040 264) 450 124

București

str. Sevastopol, nr. 17C, sc. A, ap. 8, sector 1,
Telefon/Fax: (+4) 021 311 73 31